

Kulturstrategi Østre Toten kommune

2018–2021

Østre Toten kommune

Kulturstrategi Østre Toten 2018-2021

Innhold

Mandat kulturstrategi	4
Forankring og føringer - nasjonalt, regionalt, og lokalt	6
Beskrivelse av nå-situasjon	9
Handlingsområder	12
Kultur som samfunnsskapende kraft	12
Kvalitet og mangfold	14
Barn og unge	15
Kulturinstitusjoner	17
Kulturadministrasjon.....	20
Kulturarenaer	21
Lag og foreninger	22
Profesjonelle kunst og kulturaktører	24
Kulturarv	25
Kulturinnovasjon	26

Livskvalitet ved Mjøsa – visjon og mål for kulturstrategi

Kunst og kultur er nedfelt i FNs menneskerettserklæring som grunnleggende verdier for mennesker. Kunst- og kulturvirksomhet er en viktig del av det offentlige rommet, og et rikt og variert kulturliv er en forutsetning for et for et levende demokrati og for ivaretagelse av ytringsfriheten.

Folks muligheter til å leve gode liv og skape arbeidsplasser, aktivitet og fellesskap, ligger som premiss for Østre Toten kommunes visjon «Livskvalitet ved Mjøsa». I dette har kulturen en viktig rolle, fordi et levende og mangfoldig kulturliv også er en samfunnsskapende kraft som genererer engasjement, innovasjon, nytenking. Kulturen skaper sosiale fellesskap og bygger derigjennom identitet, tilhørighet og personlig og kollektiv vekst og utvikling.

Kulturstrategien er derfor laget for å utforske hvordan vi best kan jobbe sammen om å ta vare på og utvikle kulturlivet i Østre Toten. I utarbeidelsen av denne strategien har kulturlivets aktører og innbyggerne i Østre Toten vært delaktig; Østre Toten folkebibliotek, Kulturskolen Mjølkefabrikken og Mjøsmuseet, profesjonelle kunstnere og kulturarbeidere, frivillige lag og foreninger og kulturkontoret. Samhandlingen mellom disse aktørene skaper det beste utgangspunktet for et innholdsrikt kulturliv. Kulturstrategien skal sikre forståelse og rammevilkår for kultururens plass i lokalsamfunnet. Den skal også bidra til at alle kan ha mulighet til å utfolde og utvikle seg gjennom kulturaktiviteter.

Kommunen skal bidra til samhandling på kulturfeltet, sørge for god informasjon og koordinering, samt bidra til kompetanseheving og synlighet for aktørene. Kommunes rolle er både forvalter, utvikler, tilrettelegger og arrangør. Østre Toten kommune skal ha et sentralt ansvar for kvalitet og mangfold i kulturlivet i Østre Toten.

I et dynamisk og levende kulturliv er det viktig at profesjonelle og amatører, enkeltaktører, foreninger og institusjoner har muligheter til utvikling og gjennomføring av aktiviteter på eget initiativ. Kommunens viktigste rolle er å legge til rette for at dette kan skje. Utviklingen av et levende kulturliv får vi best til i sammen - der målet er å skape kulturopplevelser og god livskvalitet for store og små.

FN's menneskerettserklæring art. 27:

”Enhver har rett til å delta i samfunnets kulturelle liv, nyte kunst og til å få del i den vitenskapelige framgang og dens goder”.

Østre Toten kommunes visjon er «Livskvalitet ved Mjøsa». Kunst og kultur skal bidra til å nå denne visjonen gjennom at

- Østre Totens kulturliv skal være tilgjengelig og attraktivt for alle
- Østre Toten skal ha et kulturliv som omfatter alle uttrykk, fag og disipliner
- Østre Toten skal ha kunst og kultur som gjennomgripende fundament

Mandat kulturstrategi

I sak 16/23056 – «Forslag til kommunal planstrategi for Østre Toten kommune 2016-2019» ble det vedtatt at kommunen skal utarbeide en kulturstrategi. I saksutredningen ble dette trukket frem om kultur:

Kultur er et område som bidrar til aktivitet og inkludering – samtidig som det generelt er av betydning for befolkningens trivsel og livskvalitet. Kulturområdet har en viktig funksjon i flere av temaene i kommuneplanen – både innenfor folkehelse, barn og unge og integrering. Dette gjør at kultur blir en sentral samarbeidspart for flere andre enheter i arbeidet med å realisere viktige strategier på flere områder og sikre sammenhengen mellom disse. En vesentlig del av dette arbeidet vil ha fokus mot barn og unge, vil være rettet mot flere av de utfordringer som folkehelseoversikten peker på. Frivilligheten, som kulturenheten har et stort grensesnitt mot, er også en viktig aktør og samarbeidspartner for kommunen. Her er klare og hensiktsmessige rammebetingelser av betydning, både for idrett og annen kulturaktivitet. Med det mangfold som preger kultursektoren, vil det være behov for å utarbeide en helhetlig kulturstrategi for Østre Toten. Kultur er også et av satsingsområdene i strategisk plan for Gjøvikregionen.

Kulturstrategien skal være et arbeidsverktøy for kommunen, og er styrende for de prioriteringene og satsinger som gjøres både politisk og administrativt i Østre Toten kommune, og må gjennomføres i henhold til de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer for perioden 2018-2026. Tiltak og handlingsmål rulleres årlig gjennom budsjettbehandling.

Definisjoner av kulturbegrepet

Begrepet kultur kan tolkes på ulike måter. En forståelse er at kultur er det motsatte av natur, altså at alt som er menneskeskapt er kultur. Andre knytter begrepet til kultur som de tradisjonelle kulturaktiviteter som opera, billedkunst og klassisk musikk. (Mangset, 1992).

Det har i Norge siden 1970-tallet vært vanlig å avgrense området i samsvar med det såkalt «utvidete kulturbegrep». Det betyr at i tillegg til de tradisjonelle kulturaktiviteter også omfatter begrepet kulturlivet til «folk flest», som foreningsaktiviteter, amatøraktiviteter og idrett.

Det er også behov for å sette en definisjon av begrepene amatør og profesjonell i kultursammenheng. Generelt kan man si at profesjonelle gjennom utdanning og yrkesliv har ervervet seg kunnskap, innsikt og handlingskompetanse som amatørerne ikke innehar. En profesjonell har kulturutøvelse som yrke, mens en amatør har kulturutøvelse som hobby. Det vil alltid være gråsoner og glidende overganger mellom amatør og profesjonell.

Kulturens egenverdi og kultur som virkemiddel

Et av kulturområdets store utfordringer er å argumentere for kulturens egenverdi. Man har hatt få eller ingen måleparametre for å vise at kultur i seg selv er verdifullt, og ikke bare et middel til å oppnå andre effekter som bedre helse, effektiv læring eller omdømmebygging. Man mangler en metode som kan redegjøre for hvorfor kultur skal være en offentlig oppgave og hvorfor kulturinstitusjoner er viktige i det moderne velferdssamfunnet. (Konrad, 2010) I artikkelen «Hvordan måler vi – hvis vi måler?» peker Ingelise Konrad på at når verdien av et kulturtiltak måles skjer det ofte ut i fra andre profesjoners målemetoder. Konrad mener at dette resulterer i at kulturens mangfoldighet ikke fanges opp. Likevel er det en sterk bevissthet blant folk om hvorfor kultur er viktig, men man mangler et språk som kan formidle det på en enkel og målbar måte.

Ord som opplevelse, innlevelse, selvrealisering, glede og egenutvikling, se ting på en annen måte og det å bli løftet ut av virkeligheten kan være beskrivende for folks oppfatning av hva kultur «gjør» med dem. Kultur blir også beskrevet som åndelig fellesskap som uttrykker vår identitet, og som holder oss sammen som folk. God kunst og kultur er det som rører og beveger oss emosjonelt – både provoserer, setter i gang tankeprosesser og refleksjon, gjør oss triste eller glade.

Østre Toten kommune – som den kulturkommunen vi alle vil bo og leve i – skal implementere begrepene «kunst og kultur» i prosesser, planer og tiltak. Dette skal gjøres for at «kunst og kultur» skal kunne berike vår kommune som tankegang, som inspirasjonskilde, som mulig aktør og som konkrete elementer. «Kunst og kultur» skal være en aktiv leverandør av ideer, motivasjon og tiltakslyst inn i kommunens virksomheter. «Kunst og kultur» skal brukes som element i utviklingsarbeid og i planlegging. Østre Toten kommune erkjenner og skal utnytte egenverdien av kunst og kultur, uten at kunst og kultur i alle sammenhenger skal måles på sin instrumentelle effekt og nytteverdi.

Kulturens rolle som samfunnsskapende kraft – stedsutvikling, bolyst og trivsel

Kulturen og kulturlivet har samfunnsskapende kraft, gjennom møteplasser, og den rollen demokrati, deltagelse, medvirkning og oppvekstmiljø spiller for lokalsamfunnet – og den attraktivitet det skaper for innbyggerne, besøkende og potensielle innflyttere og næringsetablering. Kulturen beskrives ofte som grunnfjellet og limet i lokalsamfunnet, og hva vi er som individer, hvordan vi utvikler oss, og hva vi skaper og har å by på av attraksjoner, aktiviteter, opplevelser og tilhørighet.

Kulturen former oss som mennesker, miljøet og samfunnet vi oppholder oss i. Kulturen er de verdier vi baserer våre valg og beslutninger på, og bygger slik vår identitet. Vi har klart for oss hva det vil si å være totning – og at vi er stolte av å komme fra Toten. Kunnskap om oss selv gjør oss tryggere i møte med andre – og det er derfor viktig å ta vare på, kjenne til, og utøve.

Avgrensinger

Det ble i mars 2015 utarbeidet en egen melding for frivillighet. Frivillighet er derfor ikke viet spesiell oppmerksomhet i kulturstrategien, men omtales der frivillighet og spesielt lag og foreninger har en rolle i kulturlivet på Østre Toten.

Det skal i 2017 utarbeides en nye anleggsplan for idretten. Denne planen er viktig for å kunne kvalifisere til spillemidler og regulerer i stor grad forholdet mellom kommunen og idrettslivet. Det utarbeides i 2017 også en egen strategi for videreutvikling av Peder Balke-senteret, og vil foreta en dypere gjennomgang av hva dette innebærer. Både idrett og Peder Balke-senteret blir derfor omtalt i mer generelle sammenhenger i denne strategien.

Forankring og føringer – nasjonalt, regionalt, og lokalt

Nasjonale føringer

Kulturlova

Kulturloven har som formål å fastlegge offentlige styresmaktens ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle kan få delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk. Kommunen skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for lokal kulturvirksomhet. Det som utkrystalliserer seg og som vi bør ta med oss i planleggingen av lokalt kulturliv:

- Kultur for alle
- Profesjonalitet og kvalitet
- Mangfold

Kulturskoler omtales i **Opplæringsloven**: «Alle kommuner skal alene eller i samarbeid med andre kommuner ha eit musikk- og kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet ellers».

Folkebiblioteket styres av **Bibliotekloven**: «Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet. Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.»

Tilrettelagt kulturaktivitet (aktiv deltakelse i samfunnet) er hjemlet i **Lov om sosiale tjenester**.

Kulturminnevern deles ofte i to. Materielt kulturvern forholder seg til **Lov om kulturminner** og **Plan- og bygningsloven**. Immaterielt kulturvern til **Lov om stadnamn** og **Arkivloven**.

NOU 2013:4 Kulturutredning 2014

Kulturutredningen beskriver kulturen som en samfunnsskapende kraft, som gir grunnlag for demokrati, for sosiale fellesskap og for økonomisk verdiskapning. Kulturutredningen vektlegger også betydningen av en opprustning av den kulturelle grunnmuren i lokalsamfunnet; folkebiblioteket som formidlingsarena, kulturskolen og fritidsklubben som læringsarena, og det frivillige kulturlivet.

Regionale føringer

Kulturstrategi for Oppland 2016–2020

Overordnet mål for Oppland fylkeskommunes kulturstrategi for 2016-2020 er at det skal finnes aktive, aktuelle og kompetente kunstnere, kultur- og kulturnæringsaktører. Kunst og kulturelle uttrykk skal brukes aktivt for å utvikle fylkets attraksjonskraft. Aktiviteter og opplevelser knyttet til kultur skal bygge identitet og gi et rikere liv for fastboende og besøkende.

I behandlingen av ny kulturstrategi har Fylkestinget vært opptatt av å ta vare på den tradisjonsrike og stedsbundne kulturen. Samtidig skal vi stimulere til utvikling av nye kunstformer og kulturuttrykk. Å ta vare på det frivillige engasjementet, ha et variert fritidstilbud og synliggjøre det profesjonelle kulturlivets betydning for utvikling av gode lokalsamfunn, er viktige kulturpolitiske prinsipper.

Oppland fylkeskommune utpeker Østre Toten kommune og Peder Balke-senteret som viktig samarbeidspartner i å styrke kunstner Peder Balkes renommé i Norge og utlandet, med særlig fokus på USA og Kina.

Kulturarvstrategi for Oppland 2015–2020

Kulturarvstrategien definerer regionale langsiktige og overordna mål for kulturvernarbeidet i fylket. Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer skal forvaltes og ivaretas som bruksressurser og som grunnlag for opplevelse og videreutvikling av fysiske omgivelser. Innen 2020 skal det foreligge oversikter over verneverdige kulturminner og kulturmiljøer for hver kommune som grunnlag for å prioritere et utvalg som skal tas vare på. Østre Toten kommune bør derfor lage en kulturminneplan som et viktig innspill og forutsetning for å bli tatt i betraktning i videre arbeid.

Regionrådet Gjøvikregionen stastingsområde 5: Kultur – besøk og opplevelser

Der beskrives utfordringer og mulighetsrom slik: «Gjøvikregionen har et rikt kultur- og opplevelsestilbud. Både innen musikk, underholdning, idrett og generelt kulturliv har regionen et godt og bredt tilbud, med stort utviklingspotensial. Dette vil kunne gi en styrket reiselivsnæring og en ny utvikling av opplevelsesnæringer basert på eksiterende tilbud og kvaliteter. Den kunnskapen som er knyttet til lokale spyspisser må knyttes sammen og videreutvikles til en helhet. ... opplevelsessektoren, mat og matkultur, hytteturisme, kultur- og kunnskapsbaserte tilbud – med kvalitet, profesjonalitet og kompetanse som bærende elementer. De etablerte arrangementer og institusjoner som i dag finnes i regionen må settes inn i en helhet og videreutvikles, og være sydspisser for besøk og opplevelser.

«Bibliotekplan for Gjøvikregionen 2013–2017»

– strategisk bibliotekutvikling gjennom regionale planer som vektlegger interkommunalt samarbeid.

«Nasjonal bibliotekstrategi 2015–2018 Statens oppgaver og ansvar for utvikling av folkebibliotekene»

Folkebiblioteket skal fortsette å være en gratis møteplass med et tydelig samfunnsoppdrag – et sted å møtes, reflektere og utvikle vår dannelse. Bibliotekene må derfor stadig utvikle seg som kulturarenaer og fortsette å stimulere til integrering, ytringsfrihet og debatt. Informasjon, kunnskap og kulturarv skal gjøres tilgjengelig for alle, både på fysiske og digitale plattformer. Bibliotekene er avgjørende for et velfungerende demokrati, og de er i rivende utvikling.

Lokal forankring

Østre Toten kommuneplan 2016-2028 – samfunnsdelen

Kommuneplanens samfunnsdel fremmer følgende visjon for Østre Toten; «Livskvalitet ved Mjøsa». Videre understrekes det at Østre Toten kommunes har et rikt kultur- og fritidstilbud, gjennom frivillige lag og foreninger, friluftsliv og andre arenaer for aktiv utfoldelse og engasjement. Kultur blir utfordret på ulike satsingsområder som er viktig for kommunen, som folkehelse, integrering og barn og unge. Her har kommunens kulturliv en lang tradisjon for å bidra til å skape aktivitet og engasjement.

Lokale politiske vedtak

Vi har samarbeidsavtaler med Oppland fylkeskommune om

- Pilegrimsleden – skjøtsel, merking og informasjon av leden
- «UKM» Ung kultur møtes - Gi ungdom arenaer til å utfolde seg kreativt
- «DKSs» Den kulturelle spaserstokken - Profesjonell kulturformidling til eldre
- «DKS» Den kulturelle skolesekken - Formidling av profesjonell kunst- og kultur til alle barn og unge

Vi har driftsavtaler med

- Mjøsmuset
- Østre Toten Idrettspark «ØTIP» - Totenhallene
- Skreiahallen
- Røde Kors – drift av folkebad Lena
- Skreia IL – drift av folkebad på Skreia
- Foreningen Østre Toten kulturhus

Beskrivelse av nå-situasjon

Østre Toten kommune har hatt noen klare prioriteringer på kulturfronten, og det å legge forholdene til rette for, hjelpe og samarbeide med frivillige lokale lag og foreninger har vært en av de viktigste. Gjennom samarbeidsavtaler med idrettsråd og musikkråd har vi oppnådd en god dialog og felles forståelse av prioriteringer og satsingsområder.

Barn og ungdom har også hatt fokus både gjennom tilskuddsordninger for lag og foreninger og egen drift av ungdomstilbud.

Kommunen drifter bibliotek og kulturskole. Østre Toten folkebibliotek har 6 ansatte fordelt på ca. 5,5 årsverk. Er både folkebibliotek og skolebibliotek for videregående skole. Har hatt en rivende utvikling de siste åra, ikke minst som kultur- og integreringsarena med arrangementer for bl.a. barn og unge, og nye totninger. Dette har gitt høye utlånstall og høyt besøk i biblioteket. Østre Toten folkebibliotek ble 2016 rangert blant de 40 beste bibliotekene i Norge.

Kulturskolen Mjølkefabrikken har i dag 14 ansatte fordelt på ca. 7,5 årsverk – og underviser pr. våren 2017 327 unger. 110 barn står på venteliste. Tilbudet er fordelt innen en-til-en og gruppeundervisning innen kulturskolens ulike sjangre.

Kulturkontoret har 6 ansatte på ca. 5,2 årsverk. Vi har også 70 personer tilknyttet kultur-enheten med oppdrag som støttekontakter. Her er noen av oppgavene på kulturkontoret: Barn og unge, idrett, musikk og allmennkultur, den kulturelle skolesekken, den kulturelle spaserstokken, Godshuset ungdomsklubb, kulturvern og pilegrimsled, støttekontakter, kunstformidling, små og store arrangementer og event, kunstnerisk utsmykking, forvaltning av støtteordninger, spillemidler til idrettsanlegg og kulturhus, samarbeid og koordinering med ulike kompetansemiljøer og forvaltningsnivåer, utstyrssentralen for friluftsliv, prosjektarbeid, utviklingsarbeid og informasjonsarbeid.

Kommunen har også hatt et prinsipp om formidling og forvaltning av av kunst av høy nasjonal kvalitet – ikke minst Peder Balkes veggmalier på Billerud og generell galleridrift. Det har vært et mål å ha god dialog med og støtte til lokale musikere og kunstnere.

Kulturenheten har prioritert arbeid knyttet til barn og unge kontra andre aldersgrupper. Kulturenheten har også tatt på seg oppgaver som er for store eller har for høy risiko for frivilligheten, og oppgaver som det ikke er naturlig at andre ikke kan eller har interesse av å ta på seg eller drifte. Slik har kommunen kunne sikre bredde, spiss og mangfold i kulturtilbudet.

Østre Toten-modellen

I Østre Toten kommune er det idretten selv som eier idrettsanlegg. Kommunen har ytt driftstilskudd og hjelp til søknadsskriving. Kommunens idrettslag er aktive søkere til spillemidler, og dette fører til flere års ventetid før evt. tildeling kan påregnes. Det er samspillet med idrettslagene, og høy grad av dugnadstimer som gjør at idrettstilbudet for barn og unge vært tilfredsstillende. Et slikt konstruktivt samarbeid har gjort at vi har fått mye aktivitet for en nøktern tildeling av midler til idretten. Det er også slik at kommunen har et overordnet ansvar for tilfredsstillende drift – og dersom et idrettslag ikke kan leve opptil forpliktelser knyttet til spillemidler er det kommunen som må ta juridisk ansvar, samt et moralsk ansvar for å hjelpe til.

I slutten av 2016 inngikk kommunen en driftsavtale med foreningen Østre Toten kulturhus basert på frivillig drift av kulturhuset. Dette er også en variant av Østre Toten-modellen.

Norsk Kulturindeks - Telemarksforskning

Kulturen og kommunenes kulturliv har manglet gode måleparametre, noe som kan gjøre det usikkert å vite om politiske prioriteringer og satsingsområder har forventet effekt. Fra 2011 har Telemarksforskning laget Norsk kulturindeks (NKI) som har samlet statistikk og gjør en årlig analyse av kulturlivet i norske kommuner. Denne indeksen kan si noe om dagens situasjon og utvikling over tid. Østre Toten scorer bedre enn forventet i de fleste kategorier.

Kategoriene kommunene måles på er som følger:

1. Kunstnere
2. Kulturarbeidere
3. Museum
4. Konserter
5. Kino
6. Bibliotek
7. Scenekunst
8. Kultur for barn og unge (kulturskole, DKS)
9. Sentrale tildelinger
10. Frivillighet

I rapporten «Norsk kulturindeks 2016 – Østre Toten» konkluderer Telemarksforskning slik:

På bakgrunn av vår erfaring med datagrunnlaget i Norsk kulturindeks, vil vi her trekke fram noen interessante funn og analyser fra Østre Toten kommune. Dette er punkter som kommunen gjerne kan følge opp i videre strategiarbeid på kulturfeltet. Noen av punktene er områder der vi ser behov for mer kunnskap.

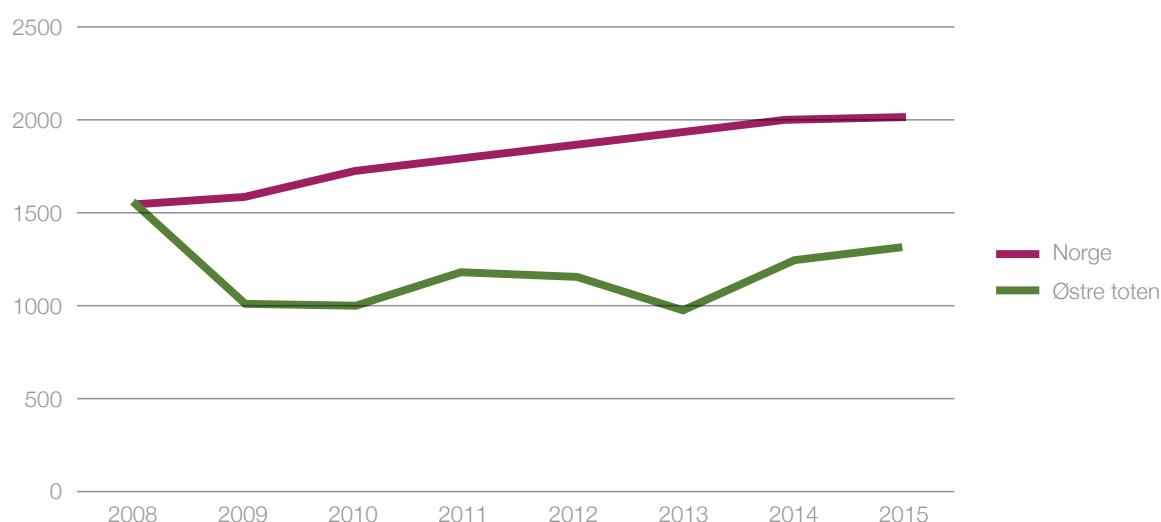
- *Østre Toten skårer bedre enn forventet ut fra modellen i alle kategorier med unntak av kino (Østre Toten har ikke egen og fast kino). Det vil si at Østre Toten gjør det utrolig bra på alle områder gitt sine strukturelle forhold.*
- *Østre Toten rangerer forholdsvis høyt i kunstnerkategorien, selv om kunstnertetthet og tildelinger fra Statens kunstnerstipend ligger under landsgjennomsnittet. Landsgjennomsnittet blir i denne kategorien kraftig dratt opp av Oslo. Av de utvalgte kommuner er det bare Søndre Land og Røros som har høyere kunstnertetthet. Men Østre Toten har betydelig lavere SKS-tildelingene enn de fleste av de utvalgte kommuner.*
- *Plasseringen til Østre Toten i kategorien kulturarbeider er godt over middels av norske kommuner. Det har vært vekst i andelen kulturarbeidere og andelen som jobber med kunstnerisk produksjon etter 2008.*
- *Konserter er den kategorien hvor Østre Toten rangerer høyest. Antall konserter ligger 67 % over landsgjennomsnittet og den samlede omsetningen er 174 % over landsgjennomsnittet.*
- *Bibliotekene i Østre Toten har hatt et høyt besøk i 2015, nesten 40 % over landsgjennomsnittet, men likevel har besøkstallene gått ned med 15 % de siste årene. Nedgangen er på linje med utviklingen på landsbasis. På tross av nedgangen i besøkstallene, har utlånet i Østre Toten vært betydelig bedre enn ellers i landet.*
- *Østre Toten kommune har mange barn i kulturskolen. Antall årstimer er derimot forholdsvis lavt når vi sammenligner med landsgjennomsnittet, men likevel høyere enn det man kunne forvente.*
- *DKS-besøket i Østre Toten ligger under landsgjennomsnittet. Østre Toten kommer ganske svakt ut i DKS kategorien. (Her må tallmaterialet granskes nærmere.)*

Telemarksforskning benytter seg av tallmateriale fra KOSTRA og SSB til sitt arbeid. Det vil være interessant å følge den årlige kulturindeksen og idrettsindeksen for å få et bilde av utviklingen over tid, og hvordan endring i satsinger og prioriteringer fra kommunens side påvirker kulturlivet og idretten.

Tall og rammevilkår

Kulturbudsjettet lå i 2017 på 20,6 millioner, fordelt på 13,4 på kulturkontoret, 4 på kulturskolen, og 3,2 på bibliotek.

De totale driftsutgiftene til kultur og idrett (per innbygger) i Østre Toten er under landsgjennomsnittet. jfr. figur.

Samtidig vet vi at Østre Toten leverer bedre resultater enn forventet på de fleste områder Norsk kulturindeks måler. Dermed kan man trekke konklusjonen at det ikke bare er pengene det står på. Samhandlingen mellom aktørene i kulturlivet i kommunen, og alle de små og store bidragsyterne kan alle ha sin del av æren for at aktiviteten er høy. Det er viktig at kommunen tar en koordinerende rolle for fortsatt god samhandling og utvikling av kulturlivet.

Handlingsområder

Kultur som samfunns- skapende kraft

«Kunst og kultur skal være bærende element i planer, tiltak og virksomheter.»

Dette kan gjøres ved:

- Utvikling og verdiskaping i lokalsamfunnet gjennom å aktivt bruke kulturkompetanse og kulturelle uttrykk i arbeidet med stedsutvikling, integrering, arbeidsplassutvikling, folkehelse og attraksjonskraft
- Synliggjøre sammenhengen mellom kultur og andre tjenester
- Invitere dyktige skapende og utøvende kunstnere på nye arenaer
- Styrke tverrfaglig samarbeid og nettverksbygging i kommunen, og mellom forvaltningsnivåene
- Skape nettverk og møteplasser i Østre Toten for samhandling, kompetanseheving, erfaringsdeling og ideutveksling

Mulighetsrom og utfordringer – hva kan vi få til sammen?

I NOU 2013:4 «Kulturutredningen 2014» fremheves kulturvirksomhetens samfunnsskapende kraft som en av de viktigste legitimeringsgrunnene for den norske kulturpolitikken. Dette med utgangspunkt i kulturens betydning for demokratiet, for samfunnets sosiale fellesskap og for økonomisk verdiskaping. Kulturvirksomheten har en viktig demokratiserende rolle i dansesprosesser, gjennom å spre opplysninger og kunnskap, stimulere fantasien og evnen til refleksjon, og gi perspektiv. Kulturen utvikler mennesker og bringer oss videre.

Østre Toten kommune – som den kulturkommunen vi alle vil bo og leve i – skal implementere begrepene «kunst og kultur» i prosesser, planer og tiltak. «Kunst og kultur» skal være en aktiv leverandør av ideer, motivasjon og tiltakslyst inn i alle kommunens virksomheter. «Kunst og kultur» skal brukes som element i utviklingsarbeid og planlegging.

Kulturen har dermed en naturlig plass i Østre Toten kommunes satsingsområder jfr. kommunepplan; Barn og unge, folkehelse, inkludering, boligutvikling, arbeidsplasser, næringsutvikling, og stedsutvikling.

Kulturens rolle i stedsutvikling og boligutvikling

Kulturen har en viktig rolle i stedsutvikling. Dette kommer tydeligst til uttrykk gjennom kunstnerisk utsmykning, og kulturelle og sosiale møteplasser. Kultur er også en viktig brikke i nye boligprosjekter, hvor samhandling mellom mennesker, felles møteplasser og muligheter for sosial omgang er vesentlig. Kulturen er bærende element i sosiale møteplasser og bidrar til tilhørighet og identitet.

Inkludering, integrering – velkommen til alle!

Gjennom å utvikle nye kunst- og kulturprosjekter som introduksjonsarenaer for nye totninger kan kulturen være et godt virkemiddel i inkluderingsarbeid. Kulturenheten i kommunen har dessuten en egen støtteordning for lag og foreninger for at frivilligheten skal kunne bidra til god inkludering. Biblioteket har utviklet seg til å være en flott integreringsarena. Gode kulturelle basistilbud – spesielt rettet mot unge kan hindre ulike former for utenforskap.

Arbeidsplasser og næringsutvikling – arbeid til alle!

Østre Toten kommune vil arbeide aktivt for å stimulere til utvikling av virksomheter innen opplevelses- og reiselivsnæringer, i skjæringspunktet mellom mat, kultur og natur. Dette vil kunne styrke allerede eksisterende kulturaktører, men også bidra til at nye kan komme til, nye konsepter, arenaer og produkter utvikles – som igjen bidrar til nye opplevelser for innbyggere og tilreisende. Kulturlivet har en sentral rolle i dette arbeidet.

Gjøvikregionen har en egen strategi som går på kultur og næring. Det er naturlig å tenke regionalt samarbeid – og sammen med lokale næringsaktører og opplevelseprodusenter utvikle nye og støtte opp om tilbud som finnes i kommunen.

Attraksjonskraft og profilering

Et bredt, mangfoldig og samtidig spisset kulturtilbud er en viktig attraksjonskraft og kan brukes i profileringsarbeid for Østre Toten kommune. Målgruppen er både innbyggere, innflyttere og nye totninger, og bidrar til å skape fellesskapsfølelsen. God informasjon skal åpne frivillig sektor for alle, og frivillige lag og foreninger er viktige møteplasser og en mulighet for fellesskap for innbyggerne i kommunen.

Frivillighet – frivillig innsats

Østre Toten kommune er opptatt av å legge til rette for økt frivillighet på alle samfunnsområder. I så måte ligger kulturektoren et hestehode foran med lange tradisjoner for samarbeid og samhandling. Kulturektoren kan bidra med erfaringsoverføring og kompetansedeling slik at tilrettelegging for frivillig innsats kan skje på nye arenaer og samfunnsområder.

Folkehelse i alt vi gjør

Kulturen kan ha en rolle i mange aspekter av et bredt folkehelseperspektiv. Kulturlivets aktører er naturlig samarbeidspartnere i aktiviteter knyttet til folkehelse.

Kvalitet og mangfold

«Østre Toten kommune skal sikre kvalitet og mangfold i kulturlivet.»

Dette kan gjøres ved:

- Drive kulturelle basistilbud og fortsette å tilrettelegge for kulturaktiviteter
- Samarbeide om utvikling av møteplasser og arenaer for kulturutøvelse og kulturopplevelser
- God dialog med kulturaktører og kompetansemiljøer
- Godt samspill med øvrige aktører og forvaltningsnivåer
- Bidra til engasjement og fokus på kulturbaserte og kreative næringer
- Ta ned barrierer, redusere forskjeller og sørge for at alle kan ta del i kulturlivet

Mulighetsrom og utfordringer – hva kan vi få til sammen?

Det er viktig å sikre et kvalitativt godt og faglig forankret tjenestetilbud i Østre Toten. For å kunne være en aktiv sparringspartner i utviklingsarbeid eller en profesjonell samarbeidspartner mot ulike grupper og aktører innen kulturfeltet må kommunen ha fokus på kvalitet i alle ledd der de er involvert. Ambisjonsnivået skal være høyt – og dette innebærer også at ikke alle oppgaver kan løses gjennom frivillig arbeid. Å opparbeide kompetanse og sørge for fornyelse er en viktig del av det å ha et overordnet ansvar for kvalitet og mangfold.

Å inneha arrangør- og utviklingskompetanse, samt et solid forhold til vertskapsrollen, sikrer Østre Toten godt omdømme hos næringsdrivende, profesjonelle kunst og kulturaktører, og eksterne samarbeidspartnere på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Støttekontakttjenesten er en lovpålagt tjeneste og er organisert under kulturenheten. Støttekontakttjenesten handler om å gi enkeltmennesker en opplevelse av meningsfull fritid. Kulturenhetens engasjement er knyttet til koordinering og å inkludere frivillige lag og foreninger og organisasjoner som kan bidra til en aktiv og meningsfull tilværelse sammen med andre. Østre Toten skal sørge for at alle kan ta del i kulturlivet. Tilgjengelighet og mulighet for deltagelse kan sikres gjennom

- å organisere og videreutvikle støttekontakttjenesten i tråd med et normaliseringsbegrep
- å samarbeide med lag og foreninger og andre aktører om fritidstilbud med og uten bistand
- å samhandle med andre om senioraktiviteter - Den kulturelle spaserstokken
- å utarbeide tiltak for mangfold og inkludering/integrering
- å ha aktiviteter/tilbud som reduserer sosiale forskjeller
- å gjennomføre tiltak for talentutvikling

Barn og unge

«Alle barn og unge skal ha et mangfoldig og kvalitativt tilbud innen kulturoplevelser og kulturaktiviteter.»

Dette kan gjøres ved:

- Lage verdifulle kulturelle møter og møteplasser for barn og unge
- Sørgje for videreføring av basistilbud for barn og ungdom
- Videreutvikle Godshuset/Lena stasjon
- Hjelpje barn og unge til å utforske og styrke sin kulturinteresse
- Videreutvikle den kulturelle skolesekken – som går til alle barn
- Utrede muligheter for kultur-SFO
- Tilrettelegge for uorganisert ungdom
- Støtte opp om lag og foreningers barn- og ungdomsarbeid

Mulighetsrom og utfordringer – hva kan vi få til sammen?

Fra kommuneplanens samfunnsdel: Barn og ungdom – vi bryr oss!

Kulturenheten drifter et ungdomsklubbtilbud på Gudshuset. Klubbtilbudet er under stadig utvikling, og frivillige lag og foreninger er inne med ulike aktivitetstilbud i løpet av året. Klubbens omfang og innhold må henge sammen med behov og ulike satsinger. I tillegg er UKM et av de faste tiltakene rettet mot ungdom. Både folkebiblioteket og kulturskolen er viktige i utviklingen av et godt kulturtilbud til barn og unge.

Kulturskolen Mjølkefabrikken

- skal være i stand til å gi tilbud som har plass til alle barn og unge som ønsker det og ha ei vifte av fag som etterspørres av denne befolkningsgruppa spesielt
- skal være et sted der barn og unge møter en dedikert stab av fagfolk med et kunstfaglig grunnsyn
- skal være et sted der barn og unge blir vist utviklingsmuligheter og alternativer som de ikke finner i andre sammenhenger
- skal være et korrigerende alternativ til den kommersielle ungdomskulturen
- skal stimulere barn og unges iboende skapertrang – også inn mot yrkesvalg
- skal være en møteplass for barn og unge også i sosiale settinger
- skal gi barn og unge kunstneriske verktøy og la de møte kunst som stimulerer evnen til å reflektere, fantasere og bli berørt
- skal være i stand til å arrangere events med kunstnerisk innhold og med sosial karakter
- skal sørge for at kulturskolens tilbud og aktiviteter er godt kjent både blant barn og unge og deres foresatte
- skal bidra til at kommunen oppfyller FN's menneskerettserklæring art. 27: «Enhver har rett til å delta i samfunnets kulturelle liv, nyte kunst og til å få del i den vitenskapelige framgang og dens goder».

Folkebiblioteket

Bibliotekrommet er åpent for alle. I et samfunn (både skole og fritidsaktiviteter) der barn og unge til stadighet måles ut fra hva de presterer, er biblioteket et sted man kan være helt uten å bli vurdert. Biblioteket er uformell møteplass for ungdom - et værested med trygge rammer og plass til alle uansett alder, nivå eller sosial status, og er et tillegg til organiserte fritidsaktiviteter. Kreativt rom gir tilgang på teknisk utstyr, aktiviteter/kurs, spill.

Barneavdelingen er en del av det store bibliotekrommet. Her kan barna være, leke, utforske og oppdage bøkernes verden på egenhånd eller gjennom bibliotekets aktiviteter. Aktører utenfra benyttes til arrangement som teater, konserter og lignende for barn og unge. Biblioteket initierer aktiviteter for å vekke interesse og oppfordre til deltakelse.

Biblioteket samarbeider med eksterne aktører for å kunne nå ut med et bredere tilbud til barn og unge, som f.eks Sjakkklubb for å holde sjakkturnering og vekke interesser for slike tilbud. Biblioteket samarbeider med læringscenteret for å kunne nå ut med ekspertise innen fremmede språk og f.eks tilby høytlesning. Biblioteket har fokus på:

- Arena biblioteket – åpent for alle: En hyggelig arena/møteplass hvor en blir tatt vare på av ansatte, trygge rammer. Ekstra tilbud i ferier og fritid
- Aktiv formidling – informasjonsformidling/opplysning
- Gjøre ny teknologi tilgjengelig for alle (for eksempel 3D-printer)
- Vi lever i et informasjonssamfunn, og lesing er en basisferdighet samfunnet forventer at alle skal beherske.
- Integrering – alle må kunne beherske det norske språk. Bygge opp om lystlesing, fritidslesing
- Initiere aktiviteter, vekke interesse og oppfordre til deltakelse
- Samarbeide med andre eksterne profesjonelle aktører og frivillige lag og foreninger

Kulturinstitusjoner

«De lovpålagte institusjonene bibliotek og kulturskole skal utbygges og utvikles i samsvar med innbyggernes behov, på den beste faglige måte og kontinuerlig ta opp i seg nye impulser.»

Dette kan gjøres ved:

- Utvikle biblioteket som litteraturhus – møteplass og formidlingsarena
- Utvikle bibliotekets rolle som læringsarena
- Økt samarbeid mellom kulturskole – bibliotek
- Bygge ut kulturskolen slik at alle som ønsker det kan få plass – kulturskole for alle
- Utvikle kulturskolens tilbud til å omfatte alle kunstarter og kulturuttrykk
- Gjøre kulturskolen til en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsplass for kunstnere, pedagoger og utøvere
- Utvikle kulturskolen og Kapp Melkefabrikk til en arena for eksperimenterende kunstuttrykk
- Legge til rette for at Kapp Melkefabrikk blir en attraktiv arena for kulturarrangementer

Mulighetsrom og utfordringer - hva kan vi få til sammen?

Østre Toten folkebibliotek

Folkebiblioteket er den tjenesten innbyggerne i kommunen er mest fornøyd med. Det er viktig å ha gode åpningstider og gi mange av de samme tilbudene som bibliotekene i byer yter med tanke på tilflytting. Forskning slår fast at for hver skattekrone som brukes til folkebibliotek, får innbyggerne det firedobbelte igjen. Biblioteket er en stor verdiskaper i en kommune, og bidrar til attraksjons og omdømme.

Styrke det interkommunale samarbeidet i regionen – brukerne i regionen skal tilbys et helhetlig bibliotektilbud, og folkebibliotekene ikke ble helt like. Mange av bibliotekets tjenester er sømløse og flere vil bli det. Vil det i den kommende 10-årsperioden bli endringer i kommunestrukturen er det uvisst hvordan dette vil påvirke bibliotekene.

Utvikle bibliotekene som litteraturhus og formidlingsarenaer

-Fremme opplysning og kulturell virksomhet gjennom aktiv formidling, være en arena for offentlig samtale og debatt, gjennomføre arrangement for barn og voksne, etablere samarbeidsløsninger for å fremme formidlingsarbeidet

Biblioteket som møteplass

- er en viktig inkluderingsarena, lavterskeltilbud, gratis tjenester, legge til rette for formelle og uformelle møter.

Biblioteket er blitt en viktig arena for mennesker med ulike risikofaktorer i livet. Mennesker med lite sosialt nettverk, ulike psykiske problemer, lite norskkunnskap, fattigdom, språklige minoriteter mv. På biblioteket blir alle behandlet likt og får de samme tilbudene.

Utformingen av lokalet viktig med tanke på attraktivitet og aktivitet. Biblioteket samarbeider i større og større grad med aktører utenfor som husverter for andre sine arrangement siden lokalene er godt egnet. Dette gir oss flere samarbeidspartnere og åpner opp for mer aktivitet i biblioteket.

Tilgjengelighet fysisk, det åpnes fler og fler mer-åpne bibliotek i Norge. Er dette noe vi bør tilby inn i et 10-års perspektiv?

Utvikle eksisterende og nye digitale tjenester

Biblioteket skal være synlige og tilgjengelige på relevante digitale arenaer. Dette blir mer og mer viktig, være på mange digitale plattformer.

Biblioteket tilbyr nå utlån av e-bøker. Løsning på utlån av e-lydbøker er ikke i havn. Flere medier vil i kommende år bli digitalisert - aviser, tidsskrifter, film m.v. Hvordan vil dette påvirke medietilbudet i biblioteket?

Utvikle biblioteket som læringsarena

Bidra til å øke kompetansenivået i den voksne befolkning (bl.a. datakurs for eldre, stille aktuell litteratur til disposisjon), være en støttespiller for studenter og styrke veiledningskompetansen i biblioteket. Rollen som veileder er en rolle med økende viktighet, som bibliotekarene behersker. Jo mer verden digitaliseres, jo mer trengs en veileder som kan kvalitetssikre informasjon for å finne det korrekte svaret blant de 1000 google-treffene.

Biblioteket utvikler seg gjennom forpliktende partnerskap og samarbeid med andre offentlige institusjoner og private aktører. I økende grad samarbeider biblioteket med karrieresenter, læringssenter, frivillige lag og foreninger. Videreutvikler samarbeidet med barnehager, skoler og utdanningsinstitusjoner på alle nivåer og andre aktuelle kulturaktører. Biblioteket er en stor støttespiller mot grunnskolen – spesielt på lesestimuleringstiltak. Utdfordringen er at skolebibliotekene nedprioriteres og trykket på boksamlingen til biblioteket blir større og større.

Biblioteket skal kontinuerlig ha oppdatert og relevant kompetanse. Samfunnet endres og biblioteket endres i takt med hva kommunens innbyggere har behov for av tjenester. Dette er en stadig endringsprosess med behov for kontinuerlig kompetansekartlegging og planlegging, et felt vi må prioritere sterkere for å holde tritt med utviklingen. Spesielt den digitale utviklingen.

«Framtidas bibliotek er en møteplass. En kulturinstitusjon som lager arrangement for publikum, en debattarena som utvikler og utvider demokratiet og en læringsarena som sprer og deler kunnskap. Det er et sted hvor folk både kan være uforpliktende publikummere og aktive deltagere.»

Aslak Sira Myre

Prosjektmidler gir muligheter for kulturinstitusjonene for å gjennomføre tiltak, men er i seg selv ressurskrevende å følge opp gjennom akkvisisjon, regnskap og rapporteringer.

Kulturskolen Mjølkefabrikken

Kulturskolen har en stab med høyt utdannede og erfarne kunst- og kulturarbeidere som har et stort repertoar av kunnskap og ferdigheter. En eneste pedagog har full stilling. Her er det et potensial for at kommunen kan utnytte denne klyngen av kompetanse på en bedre måte. De aller fleste av kulturskolens medarbeidere har utøverkompetanse og -erfaring som kommunen pr i dag ikke benytter seg av i vesentlig grad. Her er det et mulighetsrom – både for at staben kan få utfordringer som imøtekommer deres ambisjoner som utøvere, og for at kommunens kulturliv enkelt kan tilføres opplevelser som det ellers ikke har.

Kulturskolen mangler faste tilbud innen film, fotografi, skapende skriving og uttrykk basert på moderne teknologi. Samarbeid med bibliotek, frilanskunstnere og andre institusjoner kan være muligheter på disse områdene som enda ikke er godt nok utprøvd.

Kulturskolens elever har signalisert at de ønsker å delta i større oppsetninger og forestillinger. Slik det er nå, er staben bundet opp med ren undervisning for å imøtekomme primærbehovet for elevplasser. Større fellesprosjekter med tverrfaglig deltakelse kan gjennomføres i våre egne lokaler (eller andre steder) – og er en mulighet som burde utnyttes.

Kulturskolen er allerede en møteplass for kunst- og kulturinteresserte – hvilket både atmosfære og lokalene innbyr til. Mulighetsrommet for å skape verdifulle kulturopplevelser er større enn det som gjennomføres i dag.

Kulturskolen skal være i stand til å gi gode tilbud også til de som trenger ekstra oppfølging, det være seg barn og unge med spesielt gode forutsetninger – eller de som trenger mer tid, oppmerksomhet og hjelp fordi de har spesielle utfordringer mht å tilegne seg kunnskap og ferdigheter.

Kulturadministrasjon

«Kommunen skal ha en kulturadministrasjon som er i stand til å arbeide faglig godt og effektivt.»

Dette kan gjøres ved:

- Ha bredt sammensatt og godt faglig team
- Være attraktiv arbeidsplass, drive løpende kompetanseheving og rekruttere smart
- Styrke tverrfaglig samarbeid og synliggjøre sammenhengen mellom kultur og andre tjenester
- Samhandle godt med 3. sektor, offentlige instanser og kompetansemiljøer
- Sørg for god kommunikasjon rundt alle tjenester, tilbud og aktiviteter

Mulighetsrom og utfordringer - hva kan vi få til sammen?

Kommunen skal være initiativtaker og motor for utvikling innen kulturfeltet, være sparringspartner og samhandle med andre profesjonelle aktører. Til dette kreves god kompetanse, og løpende påfyll av kunnskap og inspirasjon. Kommunen skal bidra til kulturinnovasjon, aktiviteter og samarbeid både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Det er viktig å kunne gjenkjenne og gripe muligheter som dukker opp for å kunne skape nye konsepter og produksjoner. Kulturadministrasjonen skal realisere strategier, mål og tiltak.

Kommunen har en rekke offentlige og private samarbeidspartnere/mulige samarbeidspartnere både lokalt, regionalt og nasjonalt. Dette er viktig for å sikre muligheten til å gjennomføre ulike tiltak effektivt og med god faglig forankring.

Kulturarenaer

«Arenaer for kunst og kultur skal være attraktive, funksjonelle og tilrettelagt for både frivillige og profesjonelle aktører.»

Dette kan gjøres ved:

- Videreutvikle, oppgradere og oppdatere kulturarenaer som Kapp Melkefabrikk, Peder Balke-senteret, og Østre Toten kulturhus
- Sørg for god digital infrastruktur

Mulighetsrom og utfordringer – hva kan vi få til sammen?

Det skal utvikles en egen strategi for Peder Balke-senteret som skal beskrive hvilken posisjon Peder Balke-senteret skal ha, og hva Peder Balke-senteret skal være for hvilke målgrupper. Den må også ta opp i seg driftsmodeller, framtidig eierskap og finansiering. Peder Balke-senteret vil være en spydspiss i kulturtilbudet i Østre Toten kommune, og synliggjøre kulturkommunen Østre Toten nasjonalt og internasjonalt. Peder Balke-senteret vil også være viktig som destinasjon for den stadig økende gruppen av kulturturister som kommer til Norge.

Kulturlokalene på Kapp Melkefabrikk driftes i dag av kulturskolen. I en langsiktig diskusjon om arenautvikling Kapp Melkefabrikk vil være naturlig å diskutere hvordan kulturlokalene kan drives/forvaltes og programmeres på best mulig måte. Kulturskolen og kulturkontoret er også naturlige pådrivere i utviklingen av hele Kapp Melkefabrikk og tilhørende område. For videre utvikling trengs både skiltplan og reguleringsplan – og et aktivt eierskap fra kommunens side. I den kommende perioden vil det også være nødvendig med tett oppfølging og samhandling rundt Østre Toten kulturhus og den frivillige driften av disse fasilitetene.

Ungdomstilbudet på Godshuset, Frivilligsentralen på Lena stasjon og det nye parkområdet i tilknytning til disse er også et område med stort potensiale som sosial og kulturell møteplass og stadig flere aktiviteter – både for unge og eldre – og i et mangfoldsperspektiv.

Utvikling av disse arenaene kan øke mangfoldet, nyskapingen og generelt tilfanget av kulturopplevelser til innbyggerne i Østre Toten

Lag og foreninger

«Det frivillige kulturlivet skal tilbys vilkår som tilrettelegger og motiverer til selvstendig aktivitet, kvalitet og mangfold.»

Dette kan gjøres ved:

- Aktiv dialog med lag og foreninger
- Forutsigbare tilskuddsordninger
- Samarbeid om opplæring og kompetanseheving
- Synliggjøring av lag og foreninger, aktiviteter og arrangementer

Mulighetsrom og utfordringer – hva kan vi få til sammen?

Fra kommuneplanen henter vi følgende satsingsområde: «Østre Toten kommune ønsker å videreutvikle samspillet med lag og foreninger i arbeidet med kultur for barn og unge. Gjennom økt samarbeid skal barn og unge få tilgang til kulturopplevelser og fysisk aktivitet.»

Folkehelse – helse i alt vi gjør!

Betydningen god fysisk tilrettelegging og mulighet for deltakelse er en viktig faktor i norske kommuners kulturliv og det sosiale liv. Østre Toten har store muligheter for fysisk helseforebyggende arbeid gjennom turområder, stier og anlegg. Det må også fokuseres på tilrettelegging for psykisk og sosialt arbeid gjennom gode møteplasser som er tilgjengelige og attraktive for alle innbyggere.

Østre Toten kommune ønsker å videreutvikle samspillet med lag og foreninger i arbeidet med folkehelse. Målsettingen er mer fysisk aktivitet, og bedre psykisk helse gjennom deltagelse på ulike arenaer, tilhørighet og mestring. Kulturlivet har slike møteplasser og arenaer hvor folkehelsen skapes og opprettholdes.

Frivillige lag og foreninger skal drive sin virksomhet aktivt og selvstendig, og kan støttes gjennom forutsigbare tilskuddsordninger. Det er et ønske om hjelp til å skaffe seg oversikt over eksterne tilskuddsordninger, og hjelp til synliggjøring og markedsføring av aktiviteter og tilbud. Kommunen som støttespiller og samarbeidspartner kan bidra til dette. Relevant informasjon skal deles og spres, 3. sektor skal synliggjøres, og kommunen kan skape møteplasser og nettverk for dialog og kompetanseheving.

Musikkrådet understreker at det er viktig for det organiserte musikklivet at det finnes gode og rimelige (gratis?) øvingslokaler og konsertarenaer. Kulturskolen er en svært viktig støttespiller for det frivillige musikklivet når det gjelder rekruttering. Musikkrådet vil poengtere viktigheten av å bevare og utvide tilbudet ved kulturskolen.

Musikkrådet føler at det vil være til stor nytte å fremme musikkfagets stilling i grunnskolen. Det bør også arbeides for at kor og korps skal gis bedre adgang til å komme inn i skolene med rekrutteringstiltak. Det frivillige musikklivet har stort potensiale i integreringsarbeidet.

Organisert frivillig musikkaktivitet er viktig ikke bare fra et kulturellt standpunkt, men også i et folkehelseperspektiv. Det gir grunnlag for et sunt sosialt nettverk, integrering mellom aldersgrupper og livslang læring, med alle fordeler som følger med. Det er svært lav skadefrekvens. Musikk er en sunn hobby for alle fra 6 til 96!

Det er viktig for Østre Toten å ha engasjerte lag og foreninger som har kulturformål som sitt hovedvirke som pådrivere til menneskelig og samfunnskapende utvikling – og dermed til livskvalitet ved Mjøsa.

Profesjonelle kunst- og kulturaktører

«Profesjonelle kunst og kulturaktører skal tilbys gode arbeids- og utviklingsmuligheter.»

Dette kan gjøres gjennom:

- Gi oppdrag til kommunens profesjonelle utøvere
- Utvikle, tiltrekke seg og beholde talenter
- Ha gode arenaer for produksjon og formidling av kunst og kultur
- Styrke og utvikle kunstformidling til barn og unge
- Invitere til et økt samarbeid på kunstformidlingsfeltet i regionen

Mulighetsrom og utfordringer – hva kan vi få til sammen?

Kunstnerens spesielle kompetanse er av vital betydning for et levende demokrati. Kunstnerisk kompetanse er også nødvendig for utviklinga av kreativ og kulturbasert næring – en av verdens raskest voksende bransjer. Et vitalt, profesjonelt kulturliv vil trekke kompetente menneskene i alle bransjer hit. Østre Toten opplever nå nærmest et generasjonskifte og økende antall kunstnere som bor og har sitt virke i kommunen. Med dette følger et større miljø å spille på, samt større krav til kommunen som vertskap og samarbeidspartner for selvstendig næringsdrivende innen kreative yrker og bransjer. Det er et ønske om å få et bredere spekter av kunstnere i kommunen, f.eks. dansere, forfattere og skuespillere.

Vi har allerede mange profesjonelle kunst-utøvere ansatt i kulturskolen. Det vil være riktig å utforske hvordan vi kan ta kulturskolens ressurser i bruk også utenfor kulturskolens faste rammer.

Østre Toten kommune utvikler Peder Balkesenteret mot å bli en nasjonal arena. I dette arbeidet kan en også se for seg produksjonslokaler/atelier, residensordning og et kreativt kontor- og arbeidsfellesskap. Vertskapsfunksjon og god tilrettelegging sikrer at aktører kan etablere seg her (eks. Urbane Totninger) og bidra til verdiskapning. Kommunen kan ha rollen som nettverksbygger og skape møteplasser fellesskap for kreative næringsdrivende. Profesjonelle utøvere er gode ambassadører for kommunen, og bidrar til synliggjøring og kunnskap.

Kommunen kan bidra til talentutvikling gjennom stipender og priser, eller gjennom egnede programmer f.eks. i kulturskolen. Vurdere kunstnerstipend som virkemiddel.

Kulturarv

«Kommunens kulturarv skal dokumenteres, brukes, vernes og formidles.»

Dette kan gjøres ved:

- Lage tiltaksplan for registrering og sikring av kulturminner
- Legge til rette for formidling av kulturarv bl.a. gjennom DKS
- Aktiv dialog med kompetansemiljøer innen kulturarv
- Utforske muligheter for økt verdiskapning knyttet til kulturarv
- Utvikle samarbeidet med Mjøsmuseet
- Samarbeide tettere med skoler og barnehager om tiltak og aktiviteter knyttet til kulturarv

Mulighetsrom og utfordringer – hva kan vi få til sammen?

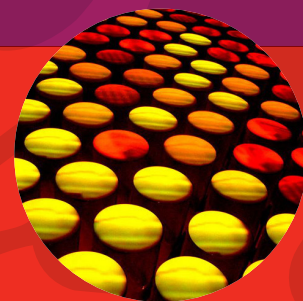
Kulturarven i Østre Toten er nært knyttet til vår historie som landbrukskommune – alt fra husmannsplasser til storgårder. Vi har også industrihistorie knyttet til Kapp Melkefabrikk, samferdselshistorie med kongevei, postruter og pilegrimsleden, og rike tradisjoner innen mat- og drikkekultur, Totenåsen, og ikke minst Peder Balke. Vår beliggenhet ved og tilknytning til Mjøsa er også en rik historie.

Østre Toten kommune har i dag ikke en kulturminneplan. En slik plan bør utarbeides med tanke på registrering og sikring, og muligheter for bruk og verdiskapning knyttet til kulturminner og kulturmiljøer. Kulturarven kan i mye større grad brukes som ressurs for lokalsamfunnsutvikling og næringsliv/reiseliv. Det skal også jobbes med formidling, informasjon og skilting knyttet til viktige kulturminner. Det er også naturlig å jobbe med muligheter for verdiskapning gjennom aktiv bruk av kulturminner. Særlig er pilegrimsleden et slikt kulturminne, hvor ulike samarbeidspartnere og næringsaktører kan ta ut slik verdiskapning.

Kommunen spiller en viktig rolle i forvaltningen av kulturarven, og da særlig for de mange verneverdige kulturminnene fra nyere tid, som ikke omfattes av et vern etter loven. Bruk og vern av natur- og kulturarven bør være et viktig tema i en kommune med store verdier og store utviklingsmuligheter. En god balanse mellom bruk og vern er viktig for å få en bærekraftig bruk av sårbare ressurser, og en kulturminneplan bør klargjøre politiske målsetninger og ambisjoner for et tema hvor kommunen både har et stort ansvar og store muligheter. Både fylkeskommunen og riksantikvaren er relevante samarbeidspartnere i denne sammenheng.

Steder med særpreg og historie er attraktive. Kulturarven skal bidra til identitet og bolyst i Østre Toten kommune.

Kulturinnovasjon

«Kommunen skal bidra til kulturinnovasjon, aktiviteter og samarbeid regionalt, nasjonalt og internasjonalt.»

Dette kan gjøres ved:

- Skape og delta i nettverk og møteplasser for kulturinnovasjon – opplæring og erfaringsutveksling
- Samarbeide med regionale og nasjonale instanser og aktører om nye kulturaktiviteter, konsepter, arenaer og formidling innen kulturfeltet
- Være fremtidsrettet og ta i bruk teknologibaserte løsninger og metoder
- Samarbeide tett med Oppland fylkeskommune om Peder Balke-satsing nasjonalt og internasjonalt
- Arbeide for at etterspørselen etter kunst- og kulturopplevelser øker
- Arbeide for at Østre Totens kulturliv blir identitetsbærende for kommunen og regionen

Mulighetsrom og utfordringer – hva kan vi få til sammen?

Østre Toten kommune skal være sparringspartner og utvikler av kulturfeltet. Dette må sikres gjennom faglig utvikling og samarbeid med andre offentlig og private aktører – lokalt og nasjonalt.

Kulturinnovasjon må knyttet opp til vår tids megatrender som kunnskapsutvikling, globalisering og migrasjon, teknologi og digitalisering, bærekraft, og lokalt entreprenørskap. Kunst og kultur gir grobunn for nyskaping, og vil bidra til at andre samfunnsområder utenfor kultur og kulturnæringsfeltet kan få nye konstruktive løsninger på sine utfordringer.

Kulturnæringen knytter til seg talentene og skaper positive ringvirkninger for andre næringer. En kulturnæring i vekst er med på å gjøre Østre Toten til et attraktivt sted å arbeide, besøke og bo. Fortsatt satsing på musikkregionen er en del av dette. En konkurransedyktig kulturnæring bidrar også til utvikling av regionens attraktivitet som etablerings- og investeringsområde. Kulturnæringsbedrifter er viktige identitetsbærere i lokalsamfunnet, de går ofte foran i utviklingen av områder og trekker til seg annen næringsetablering. I dette perspektivet kan det være riktig å se på videreutvikling av Kapp Melkefabrikk.